

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17,50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-62. Rokopisov ne vračamo. Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.956.

Izhaja vsak torek in petek

Ljubljana, petek 31. oktobra 1941-XX

Cena posamezni številki 0'60

Porazdeljevanje tekstilnih izdelkov, obutve in oblačil

Dodatno k že objavljenim predpisom o porazdeljevanju tekstilnih izdelkov, obutve in oblačil se razglša še naslednje:

Produktijskim tvrdkam in trgovcem na debelo je prepovedano prodajati tkanine iz bombaža in iz volne, čiste in mešane, če je bombaža ali volne v predmetu za več ko 20%.

Iz italijanskega gospodarstva

Predstavniki Fašistične zveze industrije in Nemške državne industrijske zveze bodo imeli na Dunaju 4. in 5. novembra svoje 10. zborovanje.

Proizvodnja metana kot pogonskega sredstva za avtomobile je v Italiji vedno večja. Letoš bo znašala že 50 milijonov kubičnih metrov. Na pogon z metanom je preurejenih že nad 17.000 vozil.

Letina v idrijskem okraju zaradi slabih vremenskih razmer ni bila dobra. Zadovoljiv je samo pridelek krme in je za živino dobro poskrbljeno. V Spodnji Idriji je pšenice, ječmen in fižol poškodovani toča, v višjih legah pa je bil dober pridelek ovs. Slabo vreme je najbolj škodovalo sadju.

Vinski pridelek na Vipavskem je bil srednji. Najbolj je trta obrodlila v Vrhpolju, v Budanjah in v Sanaborju, dokaj dobro v Podragi, Št. Vidu, Gočah, Mančah in na Erzeli, skromen pridelek pa so imeli Slap, Gradišče in Planina.

Za novo pristanišče v Milanu so že gotovi načrti. Pristanišče bo obsegalo 6 km dolge obrežne naprave s skladišči ter bo imelo skupaj nad 1 milijon kvadratnih metrov ploščine. Računajo, da bo lahko zmagovalo blagovni promet štirih do petih milijonov ton.

Vojno odškodnino v Albaniji določijo fizične in juridične osebe, ki so italijanske ali albanske države pripadnosti. Za nepremičnine bodo izplačane odškodnine v zneskih, ki ustrezajo vrednosti nepremičnin v oktobru l. 1940. Namesto gotovine da država lahko tudi stroje in razno blago. Za denarne izgube pa odškodnina ni priznana.

O poslovanju hrvatskih denarnih zavodov in zavarovalnic v italijanskih pokrajinah razpravlja v Rimu italijansko-hrvatska komisija, v kateri je med hrvatskimi člani tudi dr. Stanko Šverljuga, predsednik zagrebske borze.

Pretvoritev delnic družb v imenske delnice je bila določena že septembra, zdaj pa je izšel dekret o zamenjavi delnic do 30. junija 1942. Delniške družbe morajo do takrat predložiti finančni upravi sezname vseh delničarjev z navedbo delnic, po tem datumu bo pa finančna uprava vodila registre delničarjev. Zato bodo morali od 1. julija 1942. vsi denarni zavodi in borzni senzali prijaviti finančni upravi vse prodaje in nakupe delnic zaradi vpisovanja v register delničarjev.

Milo iz olivnega olja bo v Italiji v nekaj letih krilo domačo potrošnjo toaletnega mila. V nekaterih pokrajinah, najbolj pa ob Gardskem jezeru, pridobivajo s kuhanjem in stiskanjem oljčnega sadja prijetno dišeče zeleno olje, ki vsebuje lamostearinsko kislino. Prej so proizvajali letno kakih 500 metrskih stotov takega olja za milo, zdaj pa se je proizvodnja tako dvignila, da ne bo več potrebno uvažanje kokosovega olja.

Novi valutni red v Evropi

Mnenje nemškega finančnega strokovnjaka

Mnogo se že sedaj govori, kakšne bodo gospodarske razmere v Evropi po vojni. Zlasti se mnogo razpravlja o bodočih valutnih razmerah. V zvezi s tem bo gotovo zanimalo, kar piše o novem valutnem redu v Evropi predsednik nemške Državne banke Emil Puhl, ki izvaja v glavnem te misli:

Ustvarjanje nove Evrope in ozdravljanje gospodarskih in političnih razmer po vojni bo imelo za posledico poživljenje mednarodne zamenjave blaga. S tem pa se tudi odpira vprašanje, kako naj se uredi bodoči plačilni promet, da bi se zamenjava blaga čim bolj olajšala.

Najvažnejše dejstvo končane vojne bo, da bo vseskozi zavladovalo načelo državnega vodstva namesto svobodne igre gospodarskih sil. Glede plačilnega prometa je jasno, da svobodne zlate valute ne bo več. Na drugi strani pa je tudi jasno, da zaradi vojne nastalo prisilno gospodarstvo ne bo ostalo neizpremenjeno. Ko bo mir dosežen, ko bodo prenehale politične in gospodarske borbe ter bodo pravilno razdeljeni gospodarski viri, takrat šele se bo odpravilo pretirano reglementiranje gospodarstva. V novem redu bo imela država samo centralno vodstvo, zasebni iniciativi pa bo prepustila široko polje dela.

Važen pogoj za zdrave valutne razmere je organsko ravnanje posameznih plačilnih bilanc. Takšno ravnanje se je pred vojno doseglo z dolgotrajnim mirnim razvojem, ki je omogočil gladko funkcioniranje zlate valute. Ker je versajska pogodba iz temelja spremenila strukturo najvažnejših držav, se je moral zlomiti dotedanji valutni sistem. V bodočem carinskem velikem gospodarskem prostoru se more doseči ravnanje plačilnih sredstev samo s pomočjo obsežnih trgovinsko-političnih navedb. Potrebno bo, da se proizvodnja ne vodi le z ozirom na potrebe lastne dežele, temveč se bodo morale upoštevati tudi potrebe drugih pogodbenikov. Toke blaga bo treba uravnati tako, da bodo krite potrebščine vseh dežel. Ko se bodo na ta način posamezni deli evropske zajednice izpolnjevali, se bo sčasoma razdelilo delo. Ta razdelitev dela pa ne bo povzročila novih odvisnosti, temveč bo temelj naravnega razcvita gospodarstva in zdravih valutnih razmer. Pri tem se samo po sebi razume, da se bodo spoštovala politična in gospodarska pravica dežel, ki bodo v tem delu sodelovale.

Ravno tako se bo upoštevala različenost proizvodnje in cen v posameznih deželah. Nič ne misli na to, da bi ustvarjal nove kulture ali uničeval male industrije. Nasprotno bo potrebno, da prenehajo avtarkične tendence, ki obstoje še iz časov svetovne vojne. Na mesto naziranja s stališča malih gospodarskih enot, mora stopiti višje evropsko naziranje na stvari. Prepričani smo, da bo nudilo bodoče evropsko sodelovanje tako velike prednosti, da se bo splošno želelo pospešiti medsebojno izenačenje. Ko bodo na ta način postavljene gospodarske zveze med evropskimi deželami na zdrave temelje, potem ne bo težko urediti plačilni sistem tako, da bo ob vsaj svobodni posameznikov vendarle nudil dovolj možnosti za državno

vodstvo. Kako pa naj se obe ti zahtevi spojata, ko je zlata valuta omogočila le prvo (svobodno posameznikov), klirinški sistem pa samo drugo? Zlata valuta pod vodstvom pomeni protislovje in vodi do spremenljivih tečajev. Izkušnje pa so pokazale, da so pri obračunskih sistemih možna dalekosežna popuščanja in da se more izvajati državna kontrola z le neznatno formalnostjo. Nemčija, ki je praktično spoznala muke dvostranskega klirinškega sistema, ni nikdar prikrivala, da je ta sistem le za silni izhod. Zakaj ne bi mogel biti prenos terjatev in dolgov, ki se je v tuzemskem plačilnem prometu tako dobro obnesel, pripraven tudi v meddržavnem prometu?

Glavna napaka klirinškega dogovora, ki je nastal iz krize v letu 1931., je v njegovi strogi dvostrankosti. Zaradi te dvostrankosti so se mogle porabiti terjatve, ki so nastale v prometu s katero deželo, samo za nakupe v tej deželi. To je oviralo svobodno dispozicijo trgovcev ter podraževalo uvoz. Če so bile pogodbe še obremenjene s plačili za investirani kapital, potem se navadno ni moglo prepričati zmanjšanje blagovnega prometa. Če se klirinški saldi niso mogli hitro poravnati, so nastali zloglasni klirinški zaostanki, da je bilo treba dolgo čakati na plačilo in da so se spreminjali tečaji.

Med tem pa so se pogoji klirinškega poslovanja zelo spremenili in omogočil se je prehod od dvostranskega na večstransko obračunavanje. S tem so padle vezi, ki so ovirale organski razvoj obračunskega prometa in odprla so se nova pota, ki se v svoji končni posledici ne bi mnogo razlikovala od običajnih plačilnih oblik zlate valute. Prejšnji zlati standard je bil v znatni meri standard angleškega funta in plačila so se vršila na podlagi londonskih bančnih terjatev, v bodoče pa bi se obračuna-

valo s prenosi v knjigah nemške blagajne za obračunavanje. V velikem delu Evrope bi tako mogla stopiti marka na mesto funta. Ta razvoj se bo izvršil avtomatično, brez slehernega pritiska. Zasebni trgovci bo zopet dobili poslovno svobodo ter bo mogli izkoristiti najugodnejše pogoje nakupa in prodaje. Klirinški saldo bo dobil značaj likviditetnih terjatev. Ta tako imenovani multilateralni kliring bo zelo gibljev. Pomenil bo logično izpolnitev evropske razdelitve dela.

Prednost sistema zlate valute v času pred svetovno vojno je bila stabilnost tečajev, da je mogel trgovec kalkulirati na dolge roke. Po novem valutnem sistemu pa bo ta prednost dosežena z dolgoročnimi pogodbami v stabilnih obračunskih tečajih. Sprememba teh tečajev bo mogoča le z obojestranskim pristankom in če bi plačilna bilanca pokazala nevzdržnost teh tečajev. Ko bi se na ta način dosegla stabilizacija evropskih valut najprej v odnosu do nemške marke, nato pa do drugih valut, ni ovire, da se zahteve izvoza takoj plačajo ali pa dajo krediti na daljše roke. Mnoge države so tudi že pristale na to, da urejajo svoj plačilni promet preko Berlina.

Če je Nemčija ustvarila ta novi obračunski promet, pa to ne pomeni, da bi se Nemčija desintersirala na svetovni trgovini. Ustvarjanje evropskega gospodarskega prostora ne pomeni ločitve od ostalega sveta. Nasprotno je živa zamenjava blaga z vsemi deželami potrebna, da se dvigne splošna življenjska raven. V kakšnih oblikah pa se bo gibal ta promet in kakšnih plačilnih metod se bo posluževal, o tem pa danes še ni mogoče govoriti. Jasno je le to, da bo svetovna trgovina dosegla nov procvet, katerega bodo v veliki meri deležne tudi evropske države.

Razdeljevanje krompirja

Ljubljanski mestni preskrbovalni urad je s pomočjo Prehranjevalnega zavoda Visokega Komisarjata nakupil krompir za one Ljubljančane, ki še niso založeni z njim. Za nabavo krompirja veljajo naslednja navodila:

Vsak družinski glavar ali njegov pooblaščenec ima pri trgovcu, kjer dobiva živilske nakaznice in racionirano blago, pravico nabaviti za vsako osebo 25 kg krompirja. Če bo trgovec na drobno izjavil, da krompirja sam ne bo oddajal, bo določil za to pooblaščenega trgovca na debelo, kjer bo porabnik dobil svoj delež krompirja. V tem primeru mora trgovec na drobno izročiti trgovcu na debelo natančen seznam svojih strank z navedbo števila družinskih članov.

Od nabave pa so popolnoma in brez izjeme izključeni oni, ki že imajo kakršne koli zaloge krompirja. Če ima pa družinski glavar manjšo zalogo kot 25 kg na osebo, ima pravico za nabavo ustrežajoče razlike krompirja. Mestni preskrbovalni urad bo uvedel izredno strogo kontrolo, da krompirja ne bodo nabavljali oni, ki so si ga kjer koli že zagotovili ali že imajo.

Če bo ugotovljeno, da je dobila krompir oseba, ki si ga je že priskrbela ali ga že ima, ji bo ta krompir prisilno in brez povračila izdatkov odvzet. Neupravičeni nabavljalec pa bo obenem tudi najstrože kaznovan po uredbi o trgovanju s krompirjem.

Zaradi poznejše primerjave bo moral trgovec v poseben seznam vpisati ime družinskega glavarja, ki si je nabavil krompir, stanovanje in dobljeno množino krompirja. Vsakdo bo moral prejem krompirja podpisati. S podpisom pa bo tudi vsak prejemnik potrdil, da so mu znana gornja navodila o upravičenosti do krompirja.

Trgovci bodo morali prejem krompirja potrditi tudi v nabavni knjižici za meso s svojo štampiljko in zapisati prodano količino. Zaradi kontrole bo moral vsakdo, ki bo prevzemal krompir, predložiti za vse družinske člane izpolnjene živilske karte na vpogled.

Mestni preskrbovalni urad prosi vse trgovce na drobno in na debelo, ki bodo razdeljevali krompir, naj vsako stranko posebej opozore, da ima pravico do nabave izključno samo ona oseba, ki

nima zalog, ter da bo mestni preskrbovalni urad to najstrože nadzoroval.

Elektrifikacija Italije

napreduje zelo naglo in bo že do l. 1943. dosegla letno proizvodnjo 25 milijonov kWh, kar pomeni v primeri s predvojno dobo porast za približno 10 milijonov kWh. Na severno Italijo pride od tega 74%. Leta 1938. je znašala proizvodnja električnega toka v italijanskih Alpah 70,4%, v Apeninih pa 24,9% vse proizvodnje. Iz vodnih sil dobiva Italija 94% vse svoje električne energije. Nemčija pa samo 15%.

Beneška družba Adriatica preskrbuje z električnim tokom severni Jadran, 11 sestrskih družb »Adriatica« pa preskrbuje s tokom območja Trsta, Benetk, Verone in Bologne. Od Benetk do Lombardske nižine deluje milanska skupina Edison, ki je letos zgradila nove naprave s kapaciteto okrog 200 milijonov kWh. Družba Società Volta je med drugim udeležena pri gradnji dolinskega jezera na reki Toci v Alpah, zgradila pa je tudi parno elektrarno z začetno kapaciteto 80.000 kWh. Podjetje Società Cisalpina je udeleženo pri gradnji elektrarn Beina na Oglin z letno kapaciteto 150 milijonov kWh, v Simplonskem prelazu pa obratuje elektrarna Domodossola s kapaciteto 110 milijonov kWh. Električno omrežje v Brixenu bo doseglo letno kapaciteto 600 milijonov kWh, koncern Sip v Torinu pa izkorišča vodne sile Molvenskega jezera z napravami, ki bodo omogočile letno kapaciteto 1400 kWh.

Teoretično more Italija doseči največjo proizvodnjo električnega toka v višini 50 milijonov kWh letno. V dveh letih bo dosežena že polovica, v doglednem času pa bo ta narasla na 40 milijonov kWh.

Pridelek tobaka v Bolgariji

cenijo letos na 60 milijonov kg. Lani so obsegali bolgarski tobačniki nasadi 52.715 ha, pridelek pa je znašal 50.105 ton. Letos so uredili 2100 sušilnic za tobak. Zveza poljedelskih zadružnih bank je dala v to svrhu na razpolago 15 in pol milijona levov. Tobačno seme so začeli letos prvič industrijsko izrabljati in so dali oljarnam na razpolago nad 80.000 metrskih stotov tobačnega semena.

Bolgarski tobačni izvoz je v zadnjih letih znašal povprečno po 30 milijonov kg na leto v vrednosti 2 in pol milijarde levov, kar je 42% vrednosti vsega bolgarskega izvoza.

Pridelek sladkorne repe na Slovaškem

je srednje vrste. Cenijo ga na 4,1 milijona metrskih stotov, lani pa je bilo 3,68 milijona metrskih stotov. Nakupne cene znašajo približno 108 milijonov slovaških kron, krmila, ki ostanejo pri predelavi repe, pa bodo vredna kakih 17 milijonov. S predelovanjem repe bo šest tednov zaposlenih okrog 16.300 ljudi, ki bodo zaslužili 14 in pol milijona sl. kron. Za prevoz repe v sladkorne tovarne bo potrebno 32.000 železniških vagonov, za odvoz odpadkov pa 3200 kmečkih vozov.

Prijava zgradarine

Prijave za odmero zgradarine za davčno leto 1942-XX je vlagati v času od 1. do 30. novembra 1941-XX pri pristojnih davčnih upravah ali pri občinah, kjer leži predmet zavezan zgradarini.

V prijavo se mora vpisati letna kosmata najemnina, ki je pogojena na dan 1. novembra 1941-XX.

Hrvatski pridelek cikorije

Na Hrvatskem pridelujejo cikorijo že kakih 50 let. Po uradnih podatkih so v bivši Jugoslaviji od l. 1929. do l. 1938. nasadi cikorije obsegali 900 do 1500 ha ter dajali povprečno 116.900 q letnega pridelka. Od tega je prišlo na bivšo dunavsko banovino največ 5%, vse ostalo pa je bilo pridelano v hrvatskih pokrajinah. S pridelovanjem cikorije se najbolj bavijo v krajih južno od Drave do Bjelovarja do Vukovarja, po večini na račun zagrebške tovarne cikorije.

Za pridelovanje cikorije je bilo letos vreme zelo ugodno, nasade pa so znatno razširili, ker je zaradi pomanjkanja kave cikorija pridobila na vrednosti in veljavi. Leta 1939. je stalo 100 kg cikorije povprečno 42 din, lani že 60 din, letos spomladi pa je bila določena skupna cena 82,5 kune, ki se je zdaj zvišala na 98 kun.

Od l. 1935. se pridelna na 1 ha povprečno 140 do 150 q cikorije, dohodek od ha pri takem pridelku pa je bil l. 1939. od 6000 do 7000 din, letos pa bo 14.000 do 15.000 kun.

Proizvodnja sladkorja

se bo letos v nekaterih evropskih državah znatno zvišala, ker so bili razširjeni nasadi sladkorne repe, v drugih se bo pa znižala zaradi vojnih vplivov ter pomanjkanja delovnih moči v sladkornih tovarnah. Italijansko proizvodnjo cenijo na 350.000 ton, švedsko na 284.000 ton, dansko na 260.000 ton, znatno pa bo proizvodnja sladkorja povečana v Franciji in na Madžarskem.

Hrvatska sladkorna tovarna v Osijeku bo dala kakih 19.000 ton sladkorja, letna potrošnja v deželi pa je do 47.000 ton. Tri srbske sladkorne tovarne bodo proizcurale okrog 36.700 ton sladkorja, če bodo zadostno preskrbljene s premogom in drugimi potrebščinami.

V Turčiji bo pridelale sladkorne repe od 550.000 do 600.000 ton, kar bo omogočilo proizvodnjo do 90.000 ton sladkorja, Turčija tudi letos ne bo mogla zadostiti domači potrošnji in bo morala uvoziti najmanj 10.000 ton sladkorja. Turčija ima štiri sladkorne tovarne, letos pa so napravili načrte za peto, ki bo od vseh največja.

Zvišane cene zemeljskega olja v Romuniji

Nedavno so bile v Romuniji v notranjem prometu določene nove cene zemeljskega olja, ki se je tako podražilo za 6 do 10%. Pred sedanjo vojno je stal v romunskih rafinerijah kg bencina z davkom vred 10,31 leja, lani 13,83 leja, zdaj pa 18,85 leja. Petrolej je stal l. 1938. za kg 2,47, lani 2,67, zdaj pa stane 2,75 leja. Potrošnik mora doplačati še transportne in druge stroške in pride tako kg bencina v romunskem glavnem mestu na 21,40 leja.

Že v 24 urah

barva, plesirani kemično snaži obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3

Telefon št. 22-72.

Potrošnja zemeljskega olja

v južno-vzhodni Evropi

Gospodarski položaj in razvoj posameznih dežel se nazorno kaže tudi v potrošnji olja. Tednik »Südost-Echo« je iz južno-vzhodne Evrope zbral podatke o tej potrošnji v zadnjem predvojnem letu, ker pozneje zaradi velikih političnih sprememb in zaradi posledic vojnega gospodarstva takih podatkov sploh ni bilo mogoče dobiti.

L. 1938. so cenili skupni konsum olja štirih držav: Bolgarije, Grčije, bivše Jugoslavije in Madžarske na 828.831 ton, Romunije posebej pa na 1,7 milijona ton. Skupna letna potrošnja tega gospodarskega prostora, ki ima okrog 57,3 milijona prebivalcev, je bila 2,5 milijona ton ali 44 kg na vsakega prebivalca. V primerjavi z drugimi evropskimi državami, ki imajo tudi toliko prebivalcev, je to zelo malo. Tako n. pr. pride na prebivalca na Danskem 215, na Norveškem 209, na Švedskem 169, v Nizozemski 147, v Švici 102, v Franciji 149, v Belgiji pa 92 kg.

Podatki iz petih držav so dali naslednjo sliko:

	Letni konsum v tisočih ton	Prebivalstvo v tisočih	Potrošnja vsakega prebivalca v kg
Bolgarija	104.614	6.319	17
Grčija	338.173	6.933	48
biv. Jugosl.	127.673	15.400	8
Madžarska	258.371	9.035	29
Skupaj	828.831	37.687	22
Romunija	1.691.000	19.646	87
	2.519.831	57.333	44

Pri ocenitvi gospodarske strukture posameznih območij je najbolj važna ugotovitev potrošnje na prebivalca. Ta potrošnja je

predvsem merilo motorizacije dežel. Zato je bila tudi tako majhna potrošnja na območju bivše Jugoslavije, ki je imela samo 14.784 motornih vozil, eno na 1034 prebivalcev. Bolgarija je imela pred vojno 4111 motornih vozil, eno na 1484 prebivalcev. V Grčiji je prišlo eno motorno vozilo na 496, na Madžarskem pa na 438 prebivalcev.

Romunija, ki je velik producent zemeljskega olja, je po svoji potrošnji skoraj enaka Belgiji, njena potrošnja olja pa ne izpričuje napredka motorizacije, ker je bilo l. 1938. v Romuniji le okrog 25.000 motornih vozil, eno na 784 prebivalcev. Romunska razmeroma visoka potrošnja gre na račun industrije, ki je v zvezi s pridobivanjem olja.

Značilno za gospodarsko strukturo petih držav evropskega jugovzhoda je naposled tudi to, da je imelo ozemlje 870.000 km² samo 2000 do 2500 črpalk za olje, do čim jih je v Veliki Nemčiji okrog 60.000. Bolgarija, Grčija, bivša Jugoslavija in Madžarska so do 80% svoje potrošnje olja krile z dobavami iz Romunije, eksportni presežek olja pa se je v Romuniji znižal od 4,5 milijona ton l. 1938. na 3,5 milijona ton l. 1940. Geologi menijo, da je v Romuniji normalna letna proizvodnja zemeljskega olja 6 do 6 in pol milijona ton, od česar se doma potroši 2 do 3 milijone ton.

Iz tega sklepa »Südost-Echo«, da je južno-vzhodni evropski gospodarski prostor z zemeljskim oljem zadostno preskrbljen in da ima pri tem še veliko ugodnost transportnih zvez po Donavi.

Odesa

O gospodarskem pomenu Odesa, ki je bila pred kratkim osvojena od osnih čet, piše zadnji »Reich« med drugim naslednje:

Odesa je bila v mirnih časih za Carigradom najpomembnejše črnomorsko pristanišče. L. 1928. je dosegel ves promet v odeskem pristanišču (uvoz in izvoz ter domača trgovina) 4 milijone ton. Nato pa je začela zunanja trgovina padati in je padla v letih 1936—1938 na 0,8 milijona ton, nakar se je v l. 1939. opomogla zopet na 1,5 milijona ton.

Ko so sovjeti kmalu po revoluciji spoznali, da dovoza iz tujine ne morejo pogrešati, so znova odprli svetu sovjetska pristanišča. V tej dobi so začeli tudi razširjati in izpopolnjevati pristaniške naprave v Odesi. Več milijard rubljev so izdali v ta namen. Ko so bila tehnična dela končana, pa se je tudi že spremenila sovjetska zunanja trgovina. Zmagala je misel nujne industrializacije dežele ter uvedbe samopreskrbe na vsej črti. V zvezi s tem je nastala v l. 1932/33 tudi močna propaganda proti nakupovanju tujega blaga. Posledica tega je bila, da je promet v odeski pristanišču močno nazadovaval in da so začeli uporabljati velika, a prazna skladišča za stanovanja.

Po sklenitvi nemško-sovjetske gospodarske pogodbe je kazalo, da se začne za Odeso nova doba gospodarskega življenja. Velik del trgovine med Rusijo in Nemčijo bi namreč šel iz Odesa in nato po Donavi.

Zboljšali so se pa tudi turško-sovjetski trgovinski odnosi ter se je v l. 1939/40 dvignil uvoz iz Turčije od 200.000 na 350.000 ton. Tu pa je všteto tudi blago, ki je prišlo skozi Turčijo iz Palestine in Sirije. Sovjetska vlada si je zelo prizadevala, da to trgovino dvigne in sovjetski oddelek na velesejmu v Izmiru (Smirni) je bil eden največjih in najbolj založenih.

Tudi številni bolgarski, romunski in turški parniki so prihajali v Odeso. Njih prihod pa ni bil vedno dobro sprejet, ker so prišli tuji mornarji v stik z domačinim in jim pravili, kake so razmere drugod po svetu. V Odesi upajo, da se sedaj začne za mesto nova doba razvoja.

Spremembe v finskem gospodarstvu

Dvakratna vojna je na gospodarstvo Finske, ki šteje okoli 4 milijone ljudi, zelo močno vplivala. 15 mesecev trajajoči mir s Sovjetsko Rusijo je porabila Finska za preureditev svojega gospodarstva, da bi se to prilagodilo novim razmeram in potrebam. Sedanja vojna pa je zahtevala novo preureditev finskega gospodarstva, da je to sedaj popolnoma v službi vojnih potreb Finske. Niti v mnogo večjih državah ni vojna proizvodnja procentualno tako velika ko na

Finskem. Posledice te preureditve finskega gospodarstva pa se bodo pokazale šele v prihodnjih letih.

Za presojo finskega gospodarstva je važno stanje, v katerem je bilo finsko gospodarstvo v začetku sedanje vojne. Obseg finske zunanje trgovine je padel do 1. junija 1941 na 40%, obseg industrijske proizvodnje pa na 55% proizvodnje v predvojnih letih. Poleg tega pa je zelo padla tudi kmetijska proizvodnja, ker je bilo manj zemlje posejane, žetev pa je bila vrhu

tega slaba. Zmanjšani dovoz blaga je pri povečani potrošnji blaga še bolj otežkočal preskrbo ljudstva.

V industrijskem sektorju je posebno občutno, zaradi ustavljenega dovoza iz tujine, pomanjkanje surovin v kovinski, tekstilni, usnjarski in industriji kavčukovih izdelkov. Zelo pa je nazadovala tudi proizvodnja porcelanske, cementne in steklarske industrije ter vseh industrij, ki uporabljajo predvsem inozemske surovine. To velja še posebej za razne kemične tovarne. Navzlic temu pa je bilo stanje finskega gospodarstva še do srede tega leta primeroma dobro. Tako se je Finski posrečilo, da je nadomestila številne surovine, ki jih je prej uvažala, z domačimi nadomestki ali pa s surovinami, ki so bile še dosegljive na tujih trgih. Mnogo pa je pomagala tudi omejitev potrošnje. Končno pa si je pomagala Finska tudi s sklenitvijo številnih trgovinskih pogodb, tako s Francijo, Španijo, Portugalsko, Madžarsko, Nemčijo, Dansko, Italijo, Belgijo in Nizozemsko. Na podlagi teh pogodb je mogla povečati Finska nabavo njej nujno potrebnega blaga.

»Službeni list za Ljubljansko pokrajino«

kos 86. z dne 25. oktobra je objavil: Kr. ukaz o uvedbi državnega prispevka k ceni za govejo živino, oddano za zakol — Kr. uredbi o razširitvi vojnega stanja na ozemlja, pripojena kraljevini Italiji — Naredbe Vis. Komisarja: o spremembi taksnega zakona, o novi emisiji državnih kolkov ter o preiskovanju kolkov bivše banovine, menic in taksnih vrednotnic — Odločbo Vis. Komisarja, s katero se postavlja pod nadzorstvo Rdeči Križ. To nadzorstvo bo izvrševal fašist Lodovico Maffei, ki mora tudi pripraviti preureditev Rdečega križa po zahtevah novega položaja, nastalega z ustanovitvijo Ljubljanske pokrajine.

Trgovinski register

Vpisala se je naslednja firma:

Armellini & Co. Parfumerija »Vika«, Ljubljana. Obratni predmet: Izdelovanje in prodaja lepotil in vonjav. Javna trgovska družba. Družbeniki: Armellini Viktorija, trgovka v Ljubljani, ing. Ivan Tuma, trgovec v Ljubljani. Družbo zastopata oba družbenika skupno.

Vpisale so se naslednje spremembe:

Nada Grisogono, družba z o. z. v Ljubljani. Spremenila se je družbena pogodba. Družbo zastopa vsak poslovodja samostojno. Zbog smrti se izbriše poslovodkinja Grisogono Nada, vpiše pa novi poslovodja inž. Toman Anton v Ljubljani.

Delniška družba pivovarne Unien v Ljubljani. Izbriše se član upravnega odbora Karol Neustadt, vpišeta pa se člana upravnega odbora dr. Giorgio Pitacco, senator in drž. minister iz Rima in Salvatore Mastracchi-Manes, advokat in upravni svetnik trvdke S. A. San Giorgio iz Rima.

Gregore & Co., d. d., veletrgovina s kolonialnim in špecerij-skim blagom v Ljubljani. Družba se je razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidator: Ivan Gregore, veletrgovec v Ljubljani.

Gospodarske vesti

Italijansko-španska družba zgradi v Torrelavegi pri Santanderju v Španiji tovarno za umetno tkivo. Tovarna naj bi v začetku izdelovala letno 10 milijonov kg poplemenitene celuloze in 3,5 milijona kg drugih tkiv. Nameravajo pa se ustanoviti še nove skupne družbe.

Vinska letina na Sp. Štajerskem bo letos, kakor pišejo nemški listi, zadovoljiva, vendar pa bo po kakovosti letošnje vino bolj slabo.

Gospodarske zbornice v Zagrebu so bile razpuščene in so bili imenovani za komisarje: Ivan Prpić za trgovinsko, Franjo Jurinac za industrijsko in Milan Ramušćak za obrtniško zbornico.

Parobrodna družba Topić z delniškim kapitalom 14.400.000 kun se je vpisala v hrvatski trgovinski register.

Telefonska zveza med Nemčijo in Srbijo je bila 21. oktobra obnovljena.

Nedeljske povratne karte ter ugodnosti za izletniške vlake ter potovanja v zdravilišča se na Hrvatskem s 1. novembrom odpravijo.

Odkupna cena za najboljši krompir pri proizvajalcu je bila na Hrvatskem zvišana na 2,20 kune, za srednji krompir na 2, za slabši pa na 1,80 kune.

Oblačilne nakaznice so bile uvedene v Srbiji. Razlikujejo pa se od nakaznic v drugih državah. Blago se namreč po teh nakaznicah ne ceni po točkah, temveč po vrednosti. Za otroke do 14. leta je dopusten nakup blaga v vrednosti do 600, za odrasle pa do 1300 dinarjev vrednosti.

Nove cene za drva je določil srbski komisariat takole: bukova drva 200, II. vrste 185 in III. 160 din, gabrova 215, 200, 185, jesenova 190, 175 in 150, hrastova 185, 170, 145, lipova 115 in 100 din za metrski stot.

Tovarna za bonbone »Sloga« v Kruševcu je do tal pogorela.

V Srbiji primanjkuje gradbenega železa in so zato obnovitvena dela otežkočena. Sedaj je dosegla Srbija s Hrvatsko sporazum, da bo dobila iz Zenice 500 ton surovega železa. Tudi Nemčija bo dobavila Srbiji večjo količino gradbenega železa.

V Ankaro je prišla madžarska delegacija, ki jo sestavljajo zastopniki trgovskega ministrstva ter tekstilne in težke industrije. Delegacija se bo pogajala o madžarskih dobavah Turčiji v okviru sedanje trgovinske pogodbe.

Teden povečanega zbiranja starega papirja so priredili na Češko-Moravskem v času od 26. oktobra do 2. novembra.

Med Švico in Španijo je bil dosežen sporazum o prevozu čezmorskega blaga za Švico skozi Španijo.

Vse potniške in blagovne tarife na španskih železnica so bile zvišane za 25%.

Proizvodnja svilениh kokonov je v Franciji narasla letos od pol milijona kg lani na 1 milijon kg.

Zunanja trgovina Portugalske s svojimi kolonijami je padla za 40%. Portugalski listi pišejo, da je vzrok nazadovanja angleški sistem navcervov.

Letošnje vinsko letino na Francoskem označujejo kot srednjo, vendar pa bo mogla Francija kriti vso svojo potrošnjo in še vino izvažati.

Letošnji svetovni pridelek bombaža cenil njujorska borza na 30,13 milijona bal proti 27,38 milijona balam v prejšnjem letu. Pridelek bombaža se je povečal predvsem v Indiji, Braziliji in Sovjetski uniji.

Vsa izvozna naročila za cement so bila v Angliji razveljavljena in izvoznikom je prepovedano sprejemati nova naročila.

Denarstvo

Nakupi in prodaje delnic so v Nemčiji dovoljeni po 1. novembru samo na borzah oz. po borznih senzalih. Na ta način naj se prepreči spekulacija z delnicami.

Blokirana francoska dobroimetja v USA (zasebna in državna) znašajo po ameriških podatkih 1600 milijonov dolarjev.

Zaradi velikih dobav zlata iz Južne Afrike so dobroimetja Južne Afrike v Londonu narasla že na 30 milijonov funtov. Po posebnem dogovoru se bodo ta dobroimetja uporabila za plačilo državnega dolga Južne Afrike Angliji.

KNJIGOVEZNICA
LJUDSKE
TISKARNE
reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA
KOPITARJEVA 6

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda konte, štrac, journae, šolske zvezke, maape, oide mape, knjižice, risalne bloke itd